

AUTORITETI KOMBËTAR PËR
CERTIFIKIMIN ELEKTRONIK
DHE SIGURINË KIBERNETIKE

Libri i veprimtarisë së sigurisë në internet

UDHËZIMI I MËSUESVE

Përmbledhje

Faleminderit për përdorimin e këtij manuali për sigurinë në internet!

Ky manual përmban udhëzimet dhe burimet për plotësimin e këtyre ushtrimeve të sigurisë në internet në një ambient klase me fëmijë 9-12 vjeç. Qëllimi i aktiviteteve është të frymëzojë nxënësit dhe mësuesit që të kenë biseda në lidhje me çështjet e sigurisë në internet dhe si t'i trajtojnë ato.

Ju duhet të ndjeheni të lirë t'i përshtatni këto aktivitete për të përmbushur nevojat e fëmijëve me të cilët po punoni.

Nëse dëshironi, ne ju ftojmë të jepni reagime mbi ushtrimet përmes formularit të komenteve të mësuesit në fund të manualit.

PËRMBAJTJA

Pasqyra	2
USHTRIME NË NJË VËSHTRIM	4
NJOHJA ME TË DREJTAT E TUA - UDHËZIME.....	5
• Hyrje	5
• Ushtrimi 1: Të drejtat dhe dëshirat.....	5
• Ushtrimi 2: Kreu 3	6
NJOHJA ME TË DREJTAT E TUA - ZGJIDHJET.....	7
• Ushtrimi 1: Të drejtat dhe dëshirat.....	7
• Ushtrimi 2: Kreu 3	8
SYRI PRIVAT - UDHËZME	9
• Hyrje	9
• Ushtrimi 3: Ndarja	9
• Ushtrimi 4: Këshilla	10
SYRI PRIVAT - UDHËZME	11
• Ushtrimi 3: Ndarja	11
• Ushtrimi 4: Këshilla	11
E VËRTETË APO GËNJESHTËR? - UDHËZIME	12
• Hyrje	12
• Ushtrimi 5: Beso	12
E VËRTETË APO GËNJESHTËR? - ZGJIDHJET	13
• Ushtrimi 5: Beso	13
TË JESH I KËNDSHËM - UDHËZIME	14
• Hyrje	14
• Ushtrimi 6: Mesazhet	14
• Ushtrimi 7: Të bllokuar.....	15

TË JESH I KËNDSHËM - UDHËZIME	16
• Ushtrimi 6: Mesazhet.....	16
• Ushtrimi 7: Të bllokuar	16
NDIHMË! - UDHËZIMET	17
• Hyrje	17
• Ushtrimi 8: Përgjigje.....	17
• Ushtrimi 9: Mbështetja	18
NDIHMË! - UDHËZIMET	19
• Ushtrimi 8: Përgjigje.....	19
• Ushtrimi 9: Mbështetja	20
RREZIQET? - UDHEZIME	21
• Hyrje	21
• Ushtrimi 10: Paralajmërim	21
• Ushtrimi 11: Mbrojtja.....	22
RREZIQET? - UDHEZIME	23
• Ushtrimi 10: Paralajmërim	23
• Ushtrimi 11: Mbrojtja.....	23
ANTI-VIRUS - UDHËZIME.....	25
• Hyrje	25
• Ushtrimi 12: Mburoja	25
ANTI-VIRUS - UDHËZIME.....	26
• Ushtrimi 12: Mburoja	26
TEACHER'S FEEDBACK	27
• Emri i aktivitetit.....	27
• Mbikëqyrja.....	27

USHTRIME NË NJË VËSHTRIM

MODULI	USHTRIME	TEMAT	MATERIALET	KOHA
Njohja me të drejtat e tua	Të drejtat dhe dëshirat Kreu 3	Të drejtat e fëmijëve • dhe teknologjia digjitale	• Libri i pënës printoje • Miqësorë me fëmijët UNCRC (në librin e punës) • Lapsa dhe Stilolapsa	1 orë
Syri privat	Ndarje Këshilla	• Privatësia Online Të ndash informacione personale	• Libri i punës printoje • Lapsa dhe stilolapsa	1 orë 15 min
E vërtetë apo gënjeshtër?	Beso	Identifikimi i • besueshëm online	• Libri i punës printoje • Fotografitë e faqes së internetit (në librin e punës) • Lapsa dhe stilolapsa	40 min
Të jesh i këndshëm	Mesazhet Të bllokuar	• Sjellje të mira online Blokimi i sjelljeve të papërshtatshme	• Libri i punës printoje • Lapsa dhe stilolapsa	1 orë 15 min
Ndihmë!	Përgjigje Mbështetje	Ti përgjigjesh • ngacmimeve në internet Mbështetje për marrëveshjet me rrezik • në internet	• Libri i punës printoje • Lapsa dhe stilolapsa	1 orë 15 min
Rrezik	Paralajmërim Mbrojtje	• Rreziqet në internet	• Libri i punës printoje • Lapsa dhe stilolapsa, gërshërë, ngjitës	1 orë 30 min
Anti-virus	Mbrojtja	• Mbrojtja e paisjeve kompjuterave/Celularve	• Libri i punës printoje • Lapsa dhe stilolapsa	30 min

TË NJOHËSH TË DREJTAT E TUA - UDHËZIME

KOHA :1 ORË

QËLLIMI: Deri në fund të këtij aktiviteti, fëmijët do të jenë në gjëndje të:

- Të bëjnë dallimin midis të drejtave dhe dëshirave
- Të mendojnë për të drejtat e tyre në marrëdhënie me mjedisin digjital
- Identifiko të drejtat si pasojë e ndikimit të teknologjisë digjitale

HYRJE

KOHA:5 MINUTA

Njohja e grupit me Konventën për të Drejtat e Fëmijëve. Shpjegoni disa histori të CRC, pse të drejtat janë të rëndësishme dhe si ndikon teknologjia digjitale te të drejtat e fëmijëve.

USHTRIMI 1: TË DREJTAT DHE DËSHIRAT

KOHA: 20 MINUTA

LLOJI: INDIVIDUAL

Udhëzime (15 min)

Pyet fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës
- Shikoni fotot dhe lexoni etiketat poshtë çdo fotoje
- Poshtë çdo pikturë, shkruaj cila prej tyre mendon që është një e drejtë apo një dëshirë

FLETA E PUNËS: TË DREJTAT DHE DËSHIRAT

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Pyetjet për diskutim (5 min)

Pasi të kenë përfunduar fletët e punës, zhvilloni një diskutim me grupin rreth përgjigjeve.

Ju mund tu bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- Kush është ndryshimi midis një të drejte dhe një dëshirë?
- Përdorimi i teknologjisë digjitale është një e drejtë apo një dëshirë?
- Mund të mendoni dy të drejta që ju keni në internet së fundmi?

USHTRIMI 2: KREU 3

KOHA: 35 MINUTA

LLOJI: INDIVIDUAL

Udhëzimet (25 min)

Pyet fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Lexo listën me të drejtat në Konventën për të Drejtat e Fëmijëve.
- Shkruaj poshtë tre të drejtave cilat janë më të rëndësishme në moshën digjitale.

FLETA E PUNËS: KREU 3

MATERIALET: KARTA PËR TË DREJTAT E FËMIJËVE,
LAPSA/STILOLAPSA

Pyetjet për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletët e punës, zhvilloni një diskutim me grupin rreth përgjigjeve.

Ju mund të bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- Cilat të drejta janë më të rëndësishme në një botë me shume teknologji digjitale?
- Në cilat të drejta ka më shumë ndikim teknologjia digjitale?
- Është e mirë apo e keqe teknologjia digjitale për të drejtat tona?

TË NJOHËSH TË DREJTAT E TUA - ZGJIDHJET

USHTRIMI 1: TË DREJTAT DHE DËSHIRAT

Të drejtat:

- Mbrojtja nga diskriminimi - Neni 2: Të gjithë fëmijët kanë të drejtat e përcaktuara në Konventën e Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Fëmijëve, pa marrë parasysh rracën, gjininë, gjuhën, fenë, etninë apo paaftësinë e tyre.
- Edukimi - Neni 28 & 29: Çdo fëmijë ka të drejtën e edukimit dhe kjo duhet të ndihmojë në zhvillimin e personalitetit të fëmijës, talentit dhe aftësive mendore dhe fizike.
- Luaj - Neni 31: Çdo fëmijë ka të drejtën të relaksohet, të luaj dhe të marri pjesë në aktivitete kulturore dhe artistike.
- Një strehë të denjë - Neni 27: Çdo fëmijë ka të drejtën e një standarti të denjë jetese për tu mundësuar atyre të rriten dhe zhvillohen.
- Liria për të praktikuar kulturën, gjuhën dhe besimet tuaja - Artikulli 30: Një fëmijë nga një grup pakicash ka të drejtën të gëzojë kulturën e tij, besimin fetar dhe gjuhën.
- Përdorimi i një kompjuteri laptop për të kërkuar informacion – Neni 13: Çdo fëmijë ka të drejtë të gjej informacion dhe të shpreh idetë e tij.
- Ajër i pastër – Neni 24: Çdo fëmijë ka të drejtën për shëndetin më të mirë dhe kujdesin shëndetsor përfshirë ushqimin e ushqyeshëm, ujë të pastër dhe një mjedis të pastër.
- Ushqime të ushqyeshme – Neni 24: Çdo fëmijë ka të drejtën për shëndetin më të mirë dhe kujdesin shëndetsor përfshirë ushqimin e ushqyeshëm, ujë të pastër dhe një mjedis të pastër.
- Mbrojtja nga abuzimi dhe neglizhenca – Neni 19: Shteti duhet të bëjë gjithçka mundet për të mbrojtur fëmijët nga dhunimi, abuzimi neglizhenca keqtrajtimi apo shfrytëzimi.
- Të shohësh televizor për tu relaksuar – Neni 31: Çdo fëmijë ka të drejtën të relaksohet, të luaj dhe të marri pjesë në aktivitete kulturore dhe artistike.
- Kujdesi mjekësor kur ju keni nevojë për të - Neni 24 & 25: Çdo fëmijë ka të drejtën për shëndetin më të mirë dhe kujdesin shëndetsor Every child has the right to the best possible health and healthcare dhe fëmijët që jetojnë larg nga shtëpia kanë të drejtën e rishikimit të rregullave të trajtimit të tyre.
- Mundësia për të shprehur mendimin tuaj për tu dëgjuar – Neni 12: Çdo fëmijë ka të drejtën për të shprehur këndvështrimin e tyre për çështje që i prekin ata dhe pikëpamjet e parashikuara për tu marrë në konsideratë.

Dëshirat:

- Dhoma juaj e gjumit – Ndërsa të gjithë fëmijët kanë të drejtë për një standart adekuat jetese UNCRC nuk përfshin si të drejtë që një fëmijë të ketë dhomën e tij të gjumit. Shumë fëmijë e ndajnë dhomën e gjumit me vëllezërit ose motrat, prindërit, ose anëtarë të tjerë të familjes për sa kohë dhoma e gjumit është e sigurt, e pastër dhe u mundëson atyre të rriten dhe zhvillohen, kjo është konsideruar adekuate.
- Ushqim i shpejtë – Ndërsa shumë fëmijë kënaqen me ushqimin e shpejtë, ai shpesh nuk konsiderohet i ushqyeshëm dhe kjo nuk e rrëzon të drejtën për shëndet (Neni 24).
- Para për të shpenzuar sic dëshiron – Fëmijët dhe familjet kanë mjaftueshëm para për të plotësuar nevojat e tyre, por ë kesh para për të shpenzuar për çfarëdo lloj gjëje ti do, është një dëshirë jo e drejtë.
- Udhëtime për pushime – Edhe pse fëmijët kanë të drejtë të pushojnë dhe luajnë (Neni 31) udhëtimet për pushime nuk konsiderohen si një nevojë bazike dhe për këtë arsye nuk janë një e drejtë.
- Moda e fundit – Fëmijët kanë të drejtë në veshje sipas Nenit 27 (të drejtën e një standarti adekuat jetese). Por përkundrejt kësaj rrobat në modë nuk konsiderohen si një nevojë bazike dhe për këtë është një dëshirë se sa një e drejtë.

Të drejta apo dëshira:

- Të dërgosh mesazhe në një telefon celular** - Kjo varet nga qëllimi i dërgimit të mesazheve. Një person mund të dërgojë mesazhe për të ushtruar të drejtat e tij siç janë informacionet hyrëse ose shprehja e opinioneve të tyre. Megjithatë, nëse ata janë duke dërguar mesazhe për qëllime të tjera si psh ngacmimi i personave të tjerë atëherë kjo nuk konsiderohet një e drejtë.

**ndërsa vetë zotërimi ose përdorimi i teknologjisë digjitale nuk konsiderohet një e drejtë, fëmijët dhe të rinjtë gjithnjë dhe më shumë po i përdorin këto paisje për të ushtruar të drejtat e tyre. Për shëmbull, ata mund ti përdorin ato për të marrë një edukim, për të kërkuar informacion, për të pushuar dhe luajtur ose për të shprehur pikëpamjet e tyre. Teknologjia digjitale mund të konsiderohet një rrugë për fëmijët për të iniciuar të drejtat e tyre.

USHTRIMI 2: KREU 3

Nuk ka përgjigje korrekte për këtë aktivitet. Fëmijët duhet të marrin parasysh ato gjëra që ata mendojnë se duhet të jenë të lirë të bëjnë në internet (për shëmbull, të shprehin mendimet e tyre, ose të marrin pjesë në aktivitete edukative) dhe atë që ata mendojnë se u duhet për të qënë të mbrojtur nga interneti (për shëmbull, shkeljet e privatësisë, abuzimi, diskriminimi, etj.).

SYRI PRIVAT- UDHËZIME

KOHA E PLOTË: 1 ORË 15 MIN

QËLLIMET: Deri në fund të këtij aktiviteti, fëmijët do të:

- Zhvillojnë një vetëdije për çështjet e privatësisë në internetet
- Vendosin se cilat informacione personale janë të sigurta për t'u ndarë dhe me kë
- Kuptojnë disa nga pasojat e ndarjes së informacionit personal në internet

HYRJE

KOHA: 5 MINUTA

Bëni një diskutim të shkurtër rreth asaj që do të thotë privatësi për grupin dhe shpjegoni disa nga çështjet me privatësinë në internet.

USHTRIMI 3: NDARJA

KOHA: 30 MINUTA

LLOJI: INDIVIDUAL

Udhëzime (20 min)

Pytesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Rrethoni atë ku ju mendoni se e keni parë informacionin tuaj - postimet në rrjetet sociale, informacionet personale, vendndodhjen, historinë e kërkimit - në internet.
- Nëse dikush mungon, shkruajeni në hapësirën e dhënë.

FLETË PUNE: SHPËRNDARJA

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Diskutim pyetjesh (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletët e punës, zhvilloni një diskutim me grupin në lidhje me përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- Kush mund të shohë atë që ju thoni, bëni dhe postoni në internet? Vetëm miqtë tuaj apo dhe të huaj?
- A përdorni privatësinë në internet për të kontrolluar kush i sheh informacionet tuaja?
- Kur regjistroheni në një faqe në internet, a e dini se kush i shikon informacion që ju jepni?

USHTRIMI 4: KËSHILLA

KOHA: 40 MINUTA

LLOJI: GRUPE TË VOGLA

UDHËZIMET (30 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Lexoni gjërat që të rinjtë e tjerë kanë thënë në lidhje me sigurinë dhe privatësinë e tyre në internet.
- Në kutitë, shkruani nëse jeni dakord me këto thënie, dhe pse ose pse jo
- Ngjyros yjet për të treguar se sa pajtohesh me këtë thënie. 1 yll nuk është shumë dhe 4 yje janë shumë.

FLETË PUNE : KËSHILLA

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Pyetje për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletët e punës, zhvilloni një diskutim me grupin në lidhje me përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- A është e sigurt të ndani të dhënat tuaja personale në internet (si emrin tuaj të plotë, adresën, numrin e telefonit ose fotot)?
- Me kë ju do të kontrollonit a është e sigurt të ndash këto gjëra?

SYRI PRIVAT - ZGJIDHJET

USHTRIMI 3: NDARJA

Në këtë aktivitet, fëmijët duhet të mendojnë se cili prej llojeve të të dhënave mund të konsiderohet i ndjeshëm dhe çfarë informacioni zbulon potencialisht për ne ose identitetin tonë. Kujtojeni ata se sapo informacioni të jetë shpërndarë në internet, mund të jetë e vështirë të ndryshohet ose hiqet.

Për secilin nga njerëzit me të cilët ata mund të ndajnë informacionin e tyre, inkurajoni fëmijët të mendojnë se cili person mund ta përdorë atë informacion dhe atë që mund të bëjë me të. Në veçanti, fëmijët duhet të mendojnë me kujdes nëse të huajt, kompanitë e teknologjisë, qeveritë dhe bizneset duhet të jenë në gjendje të përdorin llojet e të dhënave të listuara këtu.

USHTRIMI 4: KËSHILLA

"Unë kam të gjithë privatësinë dhe sigurinë kështu që vërtet nuk shqetësohem për të dhënat e mia"

Të njohësh si të vendosësh privatësinë dhe sigurinë është një aftësi e rëndësishme e shkrim-leximit dixhital. Sidoqoftë, këto vendosje nuk janë të efektshme 100% në mbrojtjen e të dhënave, kështu që fëmijët nuk duhet të mbështeten vetëm në këto gjëra për t'i mbajtur ato të sigurta. Inkurajoni fëmijët të mendojnë nëse është e mundur që të dhënat të aksesohen në mënyra të tjera (p.sh. nga kompanitë, ose përmes ëbsite-ve ku ata regjistrohen) dhe si këto të dhëna mund të përdoren (p.sh. për reklama).

"Unë jam me të vërtetë i shqetësuar për hakerat që mund të futen në sistemet e ruajtjes së të dhënave dhe të përdorin të dhënat e mia"

Ndonjëherë hakerat hyjnë në sistemet e ruajtjes së të dhënave dhe mund të ekspozojnë informacionin personal që ruhet atje. ndërsa shanset që kjo të të ndodhë mund të jenë relativisht të vogla, është e rëndësishme të jesh i vetëdijshëm se çdo informacion që ndani në faqet e internetit ose kompanitë në internet nuk mund të mbetet gjithmonë i sigurt.

"Nuk kam ndërmend të ndaj emrin dhe adresën time të vërtetë kur regjistrohem në një faqe interneti. Ata nuk mund të bëjnë asgjë me të, gjithsesi "

Emrat dhe adresat janë informacione personale të ndjeshme, ne nuk mund të dimë gjithmonë se si faqet e internetit do të përdorin informacionin tonë personal ose me cilin ato do të ndahen. Është e rëndësishme të lexoni termat dhe kushtet për të zbuluar politikat e të dhënave në atë faqe interneti. Ekziston gjithashtu një shans që siguria e faqes në internet të prishet dhe informacioni juaj personal të ekspozohet.

E VËRTETË APO GËNJESHTËR – UDHËZIMET

KOHA E PLOTË: 40 MIN

QËLLIMET: Deri në fund të këtij aktiviteti, fëmijët do të:

- Do të jenë të kujdesshëm që jo të gjithë informacionet në internet janë të besueshme
- Do të kenë kuptuar mënyrën për të kontrolluar nëse informacioni në internet është i vërtetë apo i rremë

HYRJE

KOHA: 5 MINUTA

Jo gjithçka që lexoni online mund të jetë e besueshme. Në këtë aktivitet, mendoni se si ne mund t'i besojmë informacionit nga ëbsite të ndryshëm. A ka diçka që mund të kërkontë që t'ju tregojnë nëse informacioni ose një ëbsite është i besueshëm apo jo?

USHTRIMI 5: BESIMI

KOHA: 35 MINUTA

LLOJI: GROUPE TË VOGLA

Udhëzime (25 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Shikoni pamjet e ekranit të katër faqeve të internetit dhe flisni në grupin tuaj nëse mendoni se informacioni nga kjo faqe është i besueshëm
- Në tabelë, shkruani se çfarë lloj faqe interneti është (mund të jetë një universitet ose një faqe interneti lajmesh, ose për argëtim)
- Pranë tij, shkruani nëse mendoni se faqja në internet është e besueshme dhe pse, ose pse jo

FLETË PUNE: BESIMI

MATERIALET: FLETËPALOSJE / LAPSA/STILOLAPSA

Pyetje për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletën e punës, zhvilloni një diskutim me grupin për përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- Nëse ju mendoni se informacioni nga disa prej këtyre faqeve të internetit është i besueshëm, nga e dini ju këtë? Nga u nisët ju që mund t'i besoni?
- Nëse mendoni se informacioni nuk ishte i besueshëm - si e kuptuat këtë?
- Si mund të kontrolloni nëse informacioni që ju gjeni në internet është i vërtetë ose jo i vërtetë?

E VËRTETË APO GËNJESHTËR – UDHËZIMET

USHTRIMI 5: BESIMI

Është e rëndësishme të inkurajohen fëmijët të mendojnë në mënyrë kritike rreth një faqe interneti dhe çfarë shohin në internet dhe të kuptojnë se jo çdo përmbajtje në internet është ajo që thonë se është - edhe nëse përfshin një logo zyrtare.

UNICEF: Kjo është faqja e internetit e një organizate globale (UNICEF)..

Kjo faqe në internet mund të duket e besueshme sepse përfshin një logo zyrtare dhe organizata mund të jetë e njohur për disa fëmijë. Titujt si 'Donate', 'Apelime', "Puna jonë" etj, janë karakteristike e një organizate bamirësie.

Ëikipedia: Kjo është një faqe në internet e enciklopedisë. Ëikipedia është e njohur mirë për të qenë burim i hapur dhe alokim i përdoruesve të internetit për të redaktuar shënimet. Shumë njerëz besojnë dhe mbështeten në informacionin e dhënë në ëikipedia. Megjithatë, për shkak se është burim i hapur dhe përdoruesit mund të rivendosin dhe redaktojnë shënimet, është e vlefshme të jesh kritik në lidhje me informacionin që lexon në këtë faqe interneti.

Avokati i Betoota: Ky është një faqe interneti satirike e lajmeve.

Kjo faqe në internet nuk komunikon informacion të besueshëm, pasi qëllimi i saj është të jetë argëtues. Titulli "Njeriu që mbledh gjethe të lagura më në fund merr një pishinë" ka për qëllim të jetë humoristike dhe sugjeron që kjo faqe interneti nuk është një faqe serioze lajmesh.

ëebMD: Kjo është një faqe interneti për informacione shëndetësore.

Kjo faqe interneti mund të duket e besueshme pasi është një faqe e njohur shëndetësore. Megjithatë, informacioni nga këto faqe interneti nuk është gjithnjë i besueshëm dhe nuk rekomandohet që përdoruesit ta përdorin informacionin për të diagnostikuar vetë problemet e tyre shëndetësore.

TË JESHI KËNDSHËM - UDHEZIME

KOHA E PLOTË: 1 ORË 15 MIN

QËLLIMET: Deri në fund të këtij aktiviteti, fëmijët do të:

- Zhvillojnë një vetëdije të sjelljes së mirë në internet
- Kuptojnë kur mund të jetë e përshtatshme për të bllokuar sjelljen e keqe në internet

HYRJE

KOHA: 5 MINUTA

Pyesni grupin për disa shembuj në lidhje me si ne duhet të trajtojmë njerëzit e tjerë. A e trajtojnë njerëzit ndonjëherë keq njëri-tjetrin në internet? Çfarë do të bëni ju nëse dikush thotë ose ju bën diçka të keqe në internet?

USHTRIMI 6: MESAZHET

KOHA: 30 MINUTA

LLOJI: INDIVIDUALE

FLETË PUNE: MESAZHET

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Udhëzimet (25 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Në hapësirën e dhënë, shkruaj një mesazh me tekst një shoku duke i treguar se si të rinjtë duhet të sillen me njëri-tjetrin në internet.
- Mendoni për disa nga mënyrat se si ata duhet të sillen dhe disa nga gjërat që nuk duhet t'i bëjnë kurrë njëri-tjetrit.

Pyetje për diskutim (5 min)

Pasi të kenë përfunduar fletën e punës, zhvilloni një diskutim me grupin për përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- Si duhet ta trajtojnë të rinjtë njëri-tjetrin në internet?
- A duhet t'i trajtojmë njerëzit njëllë si në internet ashtu dhe jashtë tij? Apo ka ndryshime?
- të jesh anonim apo i panjohur me njerëzit me të cilët flet në internet, ndonjëherë nënkupton që ne jemi ndryshe ndaj të tjerëve në internet?

USHTRIMI : I BLOKUAR

KOHA: 40 MINUTA

LLOJI: GROUPE TË VOGLA

Udhëzimet (30 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Lexoni secilën prej historive se çfarë kanë bërë këta njerëz në internet. Do t'i bllokoni këta njerëz?
- Qarkoni rrethin në histori nëse do ta bllokoni atë person
- Nëse nuk do ta bllokoni atë person, lini bosh rrethin
- Në fund, shkruani pse do të zgjidhni t'i bllokoni, ose pse jo

FLETË PUNE: I BLOKUAR

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Pyetje për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletën e punës, zhvilloni një diskutim me grupin për përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- A keni bllokuar dikë në internet më parë? Nëse po, pse i bllokove?
- Nëse ju nuk do e dinit nëse duhet të bllokoni dikë apo jo, kë do të pyesnit?
- Kur është ide e mirë të bllokosh dikë? A mund të mendoni për situata ose diçka tjetër që do t'ju bënin të bllokoni dikë?

TË JESH I KËNDSHËM - UDHEZIMET

USHTRIMI 6: MESAZHET

Nuk ka asnjë përgjigje të saktë për këtë aktivitet. Inkurajoni fëmijët të mendojnë se si duhet ta trajtojmë njëri-tjetrin jashtë internetit dhe nëse ato rregulla të njëjta vlejnë edhe për internetin. Kërkojuni atyre të marrin në konsideratë se cilat lloj sjelljesh janë të pranueshme dhe si ata do të donin të ishin trajtuar. Disa shembuj mund të përfshijnë - respektimin e mendimeve të njerëzve të tjerë, shmangien e përdorimit të gjuhës diskriminuese ose abuzive dhe mos ngacmojnë njerëzit e tjerë.

USHTRIMI 7: I BLOKUAR

Shoku yt i klasës:

Bllokimi i këtij personi do t'i ndalojë ata të ju dërgojnë mesazhe të ulëta. Ju gjithashtu duhet të konsideroni të flisni me një mësues ose prind për çfarë ka ndodhur pasi ata mund të jenë në gjendje t'ju ndihmojnë të zgjidhni çështjen jashtë internetit, ose ta raportoni atë në faqen e internetit të mediave sociale.

Shoku yt me i mire:

Shoku juaj më i mirë mund të mos ketë qenë duke u përpjekur qëllimisht të dëmtojë ndjenjat tuaja, veçanërisht nëse është hera e parë që ata thonë diçka domethënëse për ju në internet.

Në vend që t'i bllokoni ato, mund të bëni një bisedë private me ta në internet ose të flisni me ta personalisht se si ju bëri të ndiheni.

Një i huaj:

Pranimi i kërkesave për miq nga të huajt mund të jetë i rrezikshëm. Para se të pranoni kërkesën e tyre, duhet të kontrolloni së pari nëse ju i njihni. Nëse nuk e bëni, duhet t'i bllokoni ata.

Nëna juaj:

Nëna juaj dëshiron më të mirën për ju. Në vend që ta bllokoni, përpiquni të bëni një bisedë me të, shprehuni se nuk ndiheni rehat kur keni fotografitë tuaja në internet dhe kërkonin që t'i heqë ato.

Dikush me të cilin keni biseduar:

Kërkesat e papërshtatshme për foto duhet të trajtohen me kujdes, veçanërisht nëse kërkesa vjen nga dikush që nuk e njihni shumë mirë ose i besoni. Nëse nuk e njihni personin, duhet ta bllokoni. Nëse i njihni, mund t'u thoni se ndiheni rehat dhe nuk doni të ndani ato lloj fotografish. Rekomandohet që fëmijët të kërkojnë ndihmën e një të rrituri të besuar për t'i ndihmuar ata të trajtojnë situatën.

Dikush nga shkolla juaj:

Nëse personi është dikush që e njihni dhe i besoni, mund t'i thoni se nuk dëshironi që ai t'ju dërgojë video të dhunshme. Nëse ju kanë dërguar videon për t'ju frikësuar, frikësuar ose ngacmuar, duhet t'i bllokoni.

NDIHMË! - UDHËZIMET

KOHA E PLOTË: 1 ORË 15 MIN

QËLLIMET: Deri në fund të këtij aktiviteti, fëmijët do të:

- Mendoni se si njerëzit e ndryshëm duhet t'i përgjigjen ngacmimit në internet
- Identifikoni njerëzit dhe organizatat që mund të ofrojnë mbështetje nëse diçka e keqe ndodh në internet

HYRJE

KOHA: 5 MINUTA

Ndonjëherë mund të shohim njerëz të tjerë që ngacmohen në internet. Ndonjëherë, gjëra të këqija madje mund të na ndodhin kur jemi në internet. Si do t'i përgjigjeshim këtyre situatave? A ka njerëz ose vende ku mund të shkojmë për ndihmë nëse ndodh diçka e keqe?

USHTRIMI 8: PËRGGJIGJE

KOHA: 40 MINUTA

LLOJI: GROUPE TË VOGLA

Udhëzimet (30 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Imagjinoni që dikush po ngacmohet në internet. Në grupin tuaj, flisni se si do të reagonit nëse po ngacmoheni në internet, ose nëse shihni se dikush tjetër ngacmohet.
- Në secilën nga kutitë, shkruani se çfarë duhet të bëjnë këta njerëz për t'u marrë me situatën.

FLETË PUNE: PËRGGJIGJE

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Pyetje për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletën e punës, zhvilloni një diskutim me grupin në lidhje me përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- A jeni ngacmuar ndonjëherë në internet? Apo keni parë ndonjëherë që dikush tjetër ngacmohet në internet? Çfarë bëtë në lidhje me këtë?
- A kanë njerëz të ndryshëm përgjegjësi të ndryshme për të ndaluar ngacmimin?

USHTRIMI 9: MBËSHTETJA

KOHA: 30 MINUTA

LLOJI: INDIVIDUAL

FLETË PUNE: MBËSHTETJA

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Udhëzimet (20 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Nëse diçka e keqe ndodh kur jeni në internet, te kush mund të shkoni për ndihmë?
- Në anën e majtë, shkruani çdo person që njihni, të cilit mund t'i drejtoheni nëse diçka shkon keq në internet. Shkruaj se si ai person mund të të ndihmojë gjithashtu.
- Në anën e djathtë, mendoni dhe shkruani çdo faqe në internet ose organizatë që dini për të cilën mund të merrni ndihmë. Si mund t'ju ndihmojnë?
- Është në rregull nëse nuk mund të mendoni ndonjë! Thjesht shkruani se nuk e dini.

Pyetje për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletën e punës, zhvilloni një diskutim me grupin në lidhje me përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- Nëse ndodh diçka në internet që ju mërzi ose shqetëson, te kush mund të kërkonte ndihmë?
- Nëse shihni diçka të pasjellshme ose të frikshme në internet, me kë mund të flisni për këtë?

NDIHMË! - ZGJIDHJET

USHTRIMI 8: PËRGJIGJE

Personi që ngacmohet:

Personi i cili po ngacmohet mund të bëjë gjërat e mëposhtme për t'u marrë me ngacmuesin:

- Tregojini një të rrituri të besuar, siç është prindi ose mësuesi;
- Ndaloni përgjigjen ndaj mesazheve;
- Bllokojeni personin;
- Raportoni personin duke përdorur mekanizmat e raportimit të platformave të mediave sociale, ose te organizatave të tjera të sigurisë kibernetike siç janë Komisionet;
- Bëjini fotografi ekranit të mesazheve në mënyrë që të keni prova;
- Kontaktoni një linjë ndihme për mbështetje.

Shokët:

Miq të kanë përgjegjësi të mbështesin miqtë e tyre. Disa mënyra që ata mund të ndihmojnë përfshijnë:

- Pyesni nëse shoku i tyre është në rregull dhe nëse kanë nevojë për ndihmë;
- Ndihmohuni ata të bllokojnë, fshijnë ose raportojnë ngacmuesin në platformën e mediave sociale, ose një mekanizëm tjetër raportimi;
- Thuajni ngacmuesit që të ndalet dhe bëji të ditur se nuk është në rregull;
- Ndihmoni për ti bërë foto ekranit të mesazheve;
- Merrni ndihmë nga një i rritur i besuar ose jepjani mikut të dhënat e kontaktit të një linje ndihme

Kalimtarë të tjerë:

Kalimtarët e rastit kanë një rol të rëndësishëm për të mundësuar - ose parandaluar - sjellje ngacmimi në internet. Disa mënyra si ata mund të ndihmojnë përfshijnë:

- Postoni fjalë mbështetjeje për personin që ngacmohet;
- Thuajini ngacmuesit të ndalojë dhe bëjini të ditur që ngacmimi nuk është në rregull;
- Raportoni ngacmimin në platformën e mediave sociale;
- Ndihmohuni ata të fotografojnë ekranin e mesazheve;

USHTRIMI 9: MBËSHTETJA

Nga kush e dini që mund të kërkonti ndihmë nëse diçka nuk shkon mirë në internet? çfarë mund të bëjnë këta njerëz për t'ju ndihmuar? Fëmijët do të kenë njerëz të ndryshëm të cilëve u besojnë dhe ndihen rehat për t'ju kërkuar ndihmë nëse kanë nevojë për të. Disa shembuj të njerëzve me të cilët mund të arrijnë të komunikojnë përfshijnë prindërit, mësuesit, drejtorët e shkollës, miqtë dhe miqtë e familjes.

Në varësi të personit, ata mund të jenë në gjendje të ndihmojnë duke dëgjuar problemin e tyre, duke gjetur një vend të përshtatshëm për të raportuar problemin, duke dhënë këshilla, duke ndihmuar në bllokimin ose vendosjen e kriterëve të privatësisë / sigurisë ose duke ndërhyrë jashtë internetit.

Në cilat faqe interneti ose organizata mund të shkoni për ndihmë? çfarë mund të bëjnë ata?

Shumë vende kanë faqe interneti dhe organizata ku fëmijët mund të raportojnë një problem. Platformat e mediave sociale dhe faqet e tjera të internetit zakonisht kanë funksionin që përdoruesit e tyre të raportojnë sjellje fyese ose abuzive në mënyrë anonime. Ato mund të ndihmojnë në heqjen e përmbajtjes nga faqet e tyre të internetit ose bllokimin e autorëve.

Komisionet e sigurisë kibernetike, linjat lokale të ndihmës, shërbimet për mbështetjen e të rinjve ose policia gjithashtu mund të jenë në gjendje të ofrojnë ndihmë, duke përfshirë sigurimin e mekanizmave të raportimit në internet, mbështetjen mendore ose emocionale, udhëzime dhe këshilla për menaxhimin e çështjes, ose hetimin e një krimi në internet.

RREZIKU? - UDHËZIMET

KOHA E PLOTË: 1 ORË 30 MIN

QËLLIMET: Deri në fund të këtij aktiviteti, fëmijët do të:

- Kuptoni disa nga rreziqet e të qenit në internet
- Identifikoni te kush mund të kërkonti ndihmë nëse diçka ju ndodh në internet
- Mendoni se si ata mund të mbrojnë veten në internet

HYRJE

KOHA: 5 MINUTA

Disa gjëra që bëjmë në internet janë të sigurta - por nganjëherë diçka mund të ndodhë, ose mund të bëjmë diçka, që është e pasigurt për ne. Kërkojini grupit të japë disa shembuj të gjërave që janë të sigurta në internet dhe gjërave që janë të pasigurta në internet.

USHTRIMI 10: KUJDES

KOHA: 35 MINUTA

LLOJI: GROUPE TË VOGLA

Udhëzimet (25 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Lexoni dhe prisni fjalitë në Fletën e parë të punës dhe ngjitini ato në shkallën e Paralajmërimit. Ngjitni gjërat që mendoni se janë shumë të sigurta në të majtë dhe gjërat që mendoni se janë shumë të pasigurta në të djathtë.
- Ju mund të shtoni gjithçka që i mungon diskutimit tuaj në fillim të aktivitetit ose që mendoni se duhet të jetë atje. Shkruajini këto në shkallën sipas mënyrës së sigurt ose të pasigurt që mendoni se janë.

FLETA E PUNËS: KUJDESI

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA
GËRSHËRË, NGJITËS

Pyetje për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletën e punës, zhvilloni një diskutim me grupin për përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- A janë gjërat që mendoni se janë të sigurta në internet, të njëjtat gjëra që prindërit tuaj mendojnë se janë të sigurta?
- A mendojnë prindërit tuaj, ose të rriturit e tjerë, që disa gjëra nuk janë të sigurta, ndërsa ju mendoni se janë të sigurta?
- A është e sigurt që dikë që takon në internet, ta takosh ballë për ballë?

USHTRIMI: MBROJTJA

KOHA: 50 MINUTA

LLOJI: GROUPE TË VOGLA

Udhëzimet (40 min)

Pyesni fëmijët për:

- Të shkruajnë emrat në krye të fletëve të punës.
- Lexoni tregimet në lidhje me fëmijët dhe çfarë u ndodh atyre në internet
- Për secilën prej tregimeve, shkruani përgjigjet tuaja për pyetjet:

Çfarë po ndodh me të riun në këtë histori?

Te kush mund të kërkojnë ndihmë ose të flasin për të?

A ndiheni sikur mund të merreni me këtë situatë nëse do t'ju ndodhte?

Si mund të mbroni veten nga diçka e tillë nëse do ju ndodhte ju?

FLETË PUNE: MBROJTJA

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Pyetje për diskutim (10 min)

Pasi të kenë përfunduar fletën e punës, zhvilloni një diskutim me grupin për përgjigjet e tyre.

Ju mund të dëshironi t'u bëni atyre pyetjet e mëposhtme:

- Nëse vendosni të takoni dikë ballë për ballë që keni takuar në internet, çfarë mund të bëni për ta mbajtur veten të sigurt?
- Nëse dikush në internet dëshiron të flasë me ju për gjëra të pasjellshme, ose ju kërkon të dërgoni fotot tuaja, çfarë duhet të bëni?
- Me kë mund të flisni ose të kërkonin ndihmë nëse ju ndodh diçka në internet që ju bën të ndiheni të parehatshëm ose të pasigurt?

RREZIKU? – ZGJIDHJET

USHTRIMI 10: KUJDES

Ky aktivitet është krijuar për të mbledhur perceptimet e fëmijëve në lidhje me rreziqet në internet në mënyrë që të stimulojë diskutimin. Ka shumë përgjigje të mundshme, sidoqoftë më poshtë ofrohen disa sygjerime:

I SIGURT:

- Biseda me miqtë dhe familjen
- Përdorimi i Google për të hulumtuar për shkollën
- Ndarja e një postimi në mediat sociale (për sa kohë që nuk përmban ndonjë informacion personal ose imazhe të papërshtatshme)
- Krijimi i muzikës, videove ose përmbajtjeve të tjera dixhitale

I PASIGURT:

- Shkëmbimi i informacioneve të ndjeshme personale (përfshirë adresën e shtëpisë, shkollën, etj.)
- Biseda me një të huaj
- Pranimi i kërkesave të miqve nga dikush që nuk e njihni
- Takimi me dikë që keni takuar në internet në jetën reale

USHTRIMI 11: MBROJTJA

Përgjigjet e sugjeruara për secilin skenar përfshijnë:

Jamila:

1. Jamila po ngacmohet në internet.
2. Ajo duhet t'i tregojë një të rrituri, shoku të besuar ose të kontaktojë një linjë ndihme.
3. n/a
4. Blllokoni ose raportoni personin; ndaloni përgjigjen ndaj mesazheve; merrni fotografi të teksteve.

Gino:

1. Gino është i varur nga lojërat.
2. Ai mund të flasë me prindërit, miqtë e tij, një tjetër të rritur të besuar ose të kontaktojë një linjë ndihme.
- 3.n/a
4. Vendosni kufijtë ditorë të kohës në lojë; mbajini pajisjet jashtë dhomës së gjumit; kaloni kohë duke bërë aktivitete të tjera siç janë sportet ose kaloni kohë me miqtë.

Zahra:

1. Zahra po flet me një të huaj në internet që dëshiron të takohet me të në jetën reale. Kjo mund të çojë në rrëmbim ose dhunë tjetër.
2. Ajo mund të flasë me prindërit, miqtë e saj ose të kontaktojë një ndihmë për ndihmë.
- 3.n/a
4. Mos pranoni kërkesa për miq nga të huajt; flisni me një të rritur para se të vendosni të takoni dikë në jetën reale.

Max:

1. Nëna e Maksit ndau një foto të tij pa pëlqimin e tij që mund të përdoret nga të tjerët për ta ngacmuar atë, për të sikletosur ose për të ndikuar potencialisht në të ardhmen e tij.
2. Maksi duhet të flasë me nënën e tij dhe t'i kërkojë asaj të heqi fotot.
3. n/a
4. Sigurohuni që ju dhe të tjerët të keni marrë pëlqimin përpara se të postoni një foto në internet; mos ndani informacione personale ose imazhe të ndjeshme në internet.

UDHËZIMET ANTI-VIRUS

KOHA E PLOTË: 30 MINUTA

QËLLIMET: Në fund të këtij aktiviteti, fëmijët do të:

- Të kuptojnë disa nga gjërat që mund të bëjnë për të mbajtur kompjuterin e tyre apo pajisjen të sigurtë ndaj viruseve

HYRJA

KOHA: 5 MINUTA

Pyesni grupin nese ata kane patur ndonjehere nje virus ne kompjuterin apo telefonin e tyre me perpara. Si e mori virusin kompjuteri juaj? Cfare l ndodhi kompjuterit tuaj kur mori virusin?

USHTRIMI 12: MBROJTJA

KOHA: 25 MINUTA

LLOJI: GRUPE TË VOGLA

Udhëzimet (20 minuta)

Pyesni fëmijët që:

- Të shkruajnë emrat e tyre në fillim të fletës së punës
- Të shkruajnë rreth 5 gjëra që mund të bëjnë për të mbrojtur kompjuterin e tyre prej viruseve
- Të vendosin një tik tek gjërat që mendojnë se l bëjnë vete

Ngjyra tek fytyrat e qeshura tregon se si mendon ti se funksionon ndalimi i viruseve

- Fytyra e qeshur– punon shumë
- Fytyra neutrale– jo shume e sigurt si punon
- Fytyra e mërzhitur - Nuk punon mirë

FLETA E PUNËS: MBROJTJA

MATERIALET: LAPSA/STILOLAPSA

Diskutimi i pyetjeve (5 minuta)

Pasi ata e kanë përfunduar fletën e punës, bëj një diskutim me ta nëse kanë ndonjë pyetje

Ti mund të duash ti pyesësh ata rreth këtyre pyetjeve:

- Çfarë mund të bësh që ta mbash kompjuterin larg viruseve?
- Ke bërë ndonjëherë diçka për të mbrojtur kompjuterin ndaj viruseve?

ZGJIDHJET- ANTI-VIRUS

USHTRIMI 12: SHIELDS

Ka shumë mënyra për të mbrojtur kompjuterin ndaj viruseve. Këto përfshijnë:

- Instaloni softuer anti-virus — Ky softuer skanon dhe mbron kompjuterin tuaj ndaj viruseve
- Mbani të azhornuar programin anti-virus - Të mbani softuerin tuaj të azhornuar është e rëndësishme sepse kërcënime të reja mund të shfaqen çdo ditë.
- Përdorni fireëall - Fireëall do të ndaloj viruset të instalojnë programe të rrezikshme në kompjuterin tuaj dhe do të lënë të kuptosh nëse diçka e dyshimtë mundohet të aksesojë kompjuterin tënd.
- Përdorni fjalekalime të forta - Fjalëkalimet e forta duhet të përfshijnë një përzierje të numrave, letrave dhe simboleve. Aq më komplekse është, më e vështirë është për të tjerët të aksesojnë kompjuterin tuaj.
- Shmangni hapjen e emaileve të dyshimtë - Nëse nuk e dallon dot dërguesin e emailit, nuk duhet ta hapësh atë.
- Mos i hap linket apo bashkëngjitjet në emaillet e njerezve që nuk i njeh - Këto linke apo bashkëngjitje mund të përmbajnë viruse, kështu që më e mira është të mos i hapim - sidomos kur nuk e njohim dërguesin
- Mos instalo përmbajtje nga faqje interneti të cilave nuk ju besoni - Të instaloni muzikë apo skedare filmash online, gjithashtu mund të instaloni skedare të rrezikshëm në kompjuterin tuaj
- Blllokoni dritaret e hapura - Këto mund të përmbajnë ndonjëherë linke të rrezikshme apo informacion. Ju mund të instaloni një bllokues dritaresh të hapura në ekranin tuaj.
- Rezervoni kompjuterin tuaj - Është e rëndësishme ta bëni këtë gjë në rast se merr një virus, mund ta ruani në një mjedis të kohëve të fundit.

Është e rëndësishme të përdorim një kombinim të këtyre hapave. Flisni me fëmijet sesa efektive janë këto strategji dhe pse. Nuk ka përgjigje të sakta.

REAGIMET E MESUESEVE

Për të na ndihmuar në rafinimin e mëtejshëm të këtyre materialeve, ne ju ftojmë ju të ndani vëzhgimet mbi përvojat tuaja të kryerjes së secilës ndaj aktiviteteve, përfshirë vlerësimet e kohës, sqarimin e udhëzimeve (për mësues dhe fëmije) dhe hartimin dhe paraqitjen e fletës së punës. Nëse vendosni ta bëni këtë, vëzhgimet tuaja mund të bëhen me email te cop@itu.int

Emri i aktivitetit	VËZHGIMET
Të drejtat ose dëshirat	
Kreu 3	
Ndarja	
Këshilla	

Besimi	
Mesazhet	
Bllokimet	
Përgjigjet	
Mbështetja	
Paralajmërim	

Mbrojtja	
Shields	

2. Me kë i keni përdorur këto aktivitete? (mosha grupi, gjinia, shteti)?

3. . A u morën mirë fëmijet me keto aktivitete?

4. Ishin aktivitetet e përshtatshme për grup-moshën?

5. A jeni ndjerë i pajisur që tju mësonit këto materiale dhe për tju përgjigjur çdo pyetje që kishin fëmijët?

6. Sa efektive ishin burimet në hapjen e bisedave në klasë? (Ju lutem rrethoni)

Aspak efektive

Në njëfarë mënyre efektive

Shumë efektive

Neutrale

Ju lutem shpjegoni përgjigjen tuaj.

7.A do ti përdornit këto burime në të ardhmen? Pse/Pse jo?

Ky libër veprimtarish është hartuar nga Sindikata Ndërkombëtare e Telekomunikacionit (ITU) dhe një grup pune autorësh kontribues nga institucionet kryesore në sektorin e të drejtave të fëmijeve dhe mbrojtjes së fëmijëve në një mjedis dixhital.

Aktivitetet bazohen në ato të zhvilluara nga qendra kërkimore e re në Universitetin Perëndimor të Sidnejit, me mbështetjen e fondacionit të 5 të të drejtave, për të informuar hartimin e komentit të përgjithshëm të UNCRC mbi të drejtat e fëmijeve në mjedisin dixhital.

Kjo punë nuk do të ishte e mundur pa kohën, entuziazmin dhe dedikimin e autorëve kontribues dhe ITU ekipi grafik. ITU është mirënjohës për të gjithë partnerët e mëposhtëm të cilët kanë krijuar këtë burim për fëmijët duke kontribuar në kohën dhe vështrimet e tyre të vlefshme:

Amy Jones dhe Olivia Solari Yrigoyen (Child Rights Connect), John Carr (ECPAT International)
sikurse Amanda Third and Lilly Moody (Ëestern Sydney University)

www.itu.int/cop

© ITU 2020 some right reserved. This work is licensed to the public through a Creative Commons Attribution-Non-Commercial-Share Alike 3.0 IGO license (CC BY-NC-SA 3.0 IGO). Under the terms of this licence, you may copy, redistribute, transmit, and adapt the work for non-commercial purposes, under the following conditions: Attribution: please cite the work as follows: <desired citation, which includes link/DOI>. Translations: If you create a translation of this work, please add the following disclaimer along with the attribution: This translation was not created by the International Telecommunication Union (ITU) and should not be considered an official ITU translation or publication. ITU shall not be liable for any content or error in this translation. Adaptations: If you create an adaptation of this work, please add the following disclaimer along with the attribution: This is an adaptation of an original work by the International Telecommunication Union (ITU). Views and opinions expressed in the adaptation are the sole responsibility of the author or authors of the adaptation and are not endorsed by ITU. For more information, please visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/>

